

तद्रतकृष्णिमादिवच्चादृश्यत्वात् BrahmSi. 140. 11.

अञ्जनवती (añjana-vatī) *adj.* who has applied collyrium (to the eyes) अञ्जनवती...वेद्या युक्ता सिद्धगुणैरिव Deśopa. 3. 47.

अञ्जनवपुस् (añjana-vapus) *adj.* having the appearance of collyrium अञ्जनवपुश्च (विसर्पः) भवेदसाध्यः RugVi. 52. 25.

अञ्जनवर्ण (añjana-varṇa) *adj.* collyrium-coloured (i. e. as black as collyrium) षट्त्रिंशद्भ्रूलमञ्जनवर्णं सामूरम् ArthSā. i. 192. 3 (2. 11); वायुराश्रयतो धत्ते गन्धवर्णादिकं यतः । तस्मादञ्जनवर्णस्तु गमनस्य समाश्रयात् Viṣṇu-DhaP. iii. 58. 4; अञ्जनवर्णाश्चत्वारस्तिष्ठन्त्यञ्जनवर्णताः TriṣaSāPuC. ii. 3. 706 = TirthaKa. 48. 6; यं अः अञ्जनवर्णाय दामोदराय लज्जायै विष्णवे नम इति ककुदि ViraMi. (Bhakti.) 93. 1.

अञ्जनवर्णक (añjanavarṇa-ka) *n.* colour of collyrium (i. e. black colour) भृङ्गस्याञ्जनवर्णकम् । मृशस्य धूमवर्णं च MānaSā. 7. 115.

अञ्जनेवर्णाभ (añjanavarṇābha) *adj.* resembling the colour of collyrium or antimony, collyrium-coloured क्वचिदञ्जनवर्णाभाः क्वचित् काञ्चनसंनिभाः । धातवः MahāBhā. iii. 155. 80.

अञ्जनवर्ति (añjana-vartī) *f.* preparation (antidote against phlegm) in stick or globule form सिन्धूथहिङ्गुत्रिफलामधूकप्रपौण्डरीकाञ्जनतुत्थतात्रैः । पिष्टैर्जलेनाञ्जनवर्तयः स्युः SuśruS. vi. 11. 7.

अञ्जनवर्तिका (añjana-vartikā) *f.* collyrium stick or globule (as an antidote against eye-disease) हरिद्रात्वचमाहृत्य पिप्पलीं चाथ भागशः । वरप्रसन्नया मण्डं कुर्यादञ्जनवर्तिकाम् । पिष्टिका चोपलेपश्च नेत्रयोस्तेन शाम्यति KāśyaS. 320B. 15; 321A. 28; 321B. 10; 321B. 31.

अञ्जनवर्मन् (añjana-varman) *m.* name of the son of Ghaṭotkaca ववर्षाञ्जनवर्षा (v. l. °वर्षा) स द्रुमवर्षं नमस्तलात् MahāBhā. vii. 131. 50; cf. अञ्जनवर्षन्, °वर्षन्.

अञ्जनवर्षण (añjana-varṣaṇa) *n.* shower of collyrium (वर्षतीवाञ्जनं नभः) अञ्जनवर्षणस्य तमःसंपातः (विषयः) SahiDa. 544. 1; नभसो भूपर्यन्तं गाढनीलिमव्याप्तत्वेन निमित्तेनाञ्जनवर्षणकर्तृतादात्म्योत्प्रेक्षा Kuval. 35 (14)

अञ्जनवर्षन् (añjana-varṣan) *m.* name of the son of Ghaṭotkaca ववर्षाञ्जनवर्षा (v. l. °वर्षा) स द्रुमवर्षं नमस्तलात् MahāBhā. vii. 131. 50 cf. अञ्जनवर्षन्.

अञ्जनवर्षुक (añjana-varṣuka) *adj.* showering or raining collyrium (वर्षतीवाञ्जनं नभः) नभसो भूपर्यन्तगामिनीलिमव्याप्तत्वमञ्जनवर्षुकसाधारणनिमित्तम् CitraMi. 82. 6.

अञ्जनवर्ष्मन् (añjana-varṣman) *m.* name of the son of Ghaṭotkaca ववर्षाञ्जनवर्षा (v. l. °वर्षा) स द्रुमवर्षं नमस्तलात् MahāBhā. vii. 131. 50; cf. अञ्जनवर्षन्.

अञ्जनवल्लिका (añjana-vallikā) *f.* the plant *Rabia munjita* जिग्यां समंगा विकसा मंजिष्ठाञ्जनवल्लिका Vaija. 56. 135.

अञ्जनवश (añjana-vaśa) *m.* [Abl.] due to the power of the (magical) ointment स्फारान्धकारविततेऽपि जगत्सञ्जनवशात् परमाणुप्रायमपि वसु सर्वत्र पश्यामि BhojaPra. 20. 26.

अञ्जनवाक्य (añjana-vākya) *n.* (Vedic) passage or statement for anointing (a sacrificial victim, implement etc.) अथ त्वञ्जनवाक्यवदिहाप्येवं श्रूयेत TantrVā. 329. 14 (on i. 4. 23); अञ्जनवाक्येनैव तत्साधनत्वमात्रेणावगतस्य स्वरोरर्थप्राप्तमादानम् TantrRa. 115. 10.

अञ्जनवारि (añjana-vāri) *n.* liquid collyrium (lit. collyrium-water) अङ्गनानां तनुरोमराजिः । शलाकयोन्मीलयतो विधातुर्मुखाच्च्युतेवाञ्जनवारिरेखा NemiNir. 1. 49.

अञ्जनविधि (añjana-vidhi) *m.* A rule or method of applying collyrium or ointment to the eyes (for medical treatment) अथात आश्वोतनाञ्जनविधिमध्यायं व्याख्यास्यामः AṣṭaSam. i. 163. 3 (1. 32); (for magical or supernatural effects) यदप्यञ्जनविधौ कालिकापुराणे - 'कपालसंपुटे कृत्वा महातैलघृते तथा । चन्द्रसूर्योपरागे च कज्जलं गृह्य बुद्धिमान् । अञ्जयेदक्षिणीं तेन वशीकुर्यात् पुरंदरम्' इत्यादि तत् ... अधर्म एव Aparā. 15. 16 (on 1. 7); अथाञ्जनविधिः । महाष्टमीदिने यत् तु इमशाने नरमस्तके । पातितं कज्जलं विश्वं मोहयेन्नयनाञ्जनात् AnaṅgaRa. 7. 9; B act of applying collyrium (as cosmetic) क्षोणीचन्द्र दिग्ङ्गनास्तव ... पुञ्जाकीर्तिमधीभिरञ्जनविधिं नेत्रद्वये तन्वते Damaru. 26; C injunction for anointing (a sacrificial victim or implement) अत एव चात्र ... अञ्जनविध्यर्थाक्षिपसंकोचोऽपि नाशङ्क्यः MimāKau. i. 296. 23 (on i. 4. 29); स चाञ्जनविधिरेव घृतेनेत्यध्याहृतपदसहितो भिन्नो वा BhāṭṭCin. ii. 75. 11 (on i. 4. 18); ii. 74. 16 (on i. 4. 18); MayūMāli. 521. 3 (on vi. 8. 10)

अञ्जनविशेष (añjana-viśeṣa) *m.* special kind of collyrium or eye-ointment दिवाभीतादिव्यतिरिक्तलोचनानाम् अञ्जनविशेषादिशून्यानां तिमिराद्यतिरिक्तविषयप्रत्ययोत्पादने प्रभूतरूपमाध्यायकातिरिक्तं तदवश्यापेक्षितम् NyāySiA. 200. 10.

अञ्जनविशेषपुष् (añjanaviśeṣa-puṣ) *adj.* i possessing a special kind of eye-ointment नमतामिवाध्यहरणाय नृणां नवरोचिषाञ्जनविशेषपुष्म् । (अजम्) अभिवन्द्य कामफलदं धरणेरधिभूः समारभत वर्णयितुम् Acyutarā. 5. 28; ii having the complexion of the best kind of collyrium, Acyutarā. 5. 28.

अञ्जनविस्तर (añjana-vistara) *m.* detailed account of collyrium or ointment पुनश्च कल्पेऽञ्जनविस्तरः शुभः प्रवक्ष्यते SuśruS. vi. 17. 47.

अञ्जनवृक्ष (añjana-vṛkṣa) *m.* a species of tree (= Areca nut or catechu) तत्रैकस्य शिपिनोऽर्धपाटितोऽञ्जनवृक्षदारुमयस्तम्भः खदिरकीलकेन मध्यनिहितेन तिष्ठति PañcT. 1. 26 (10. 7) [KOSEGARTEN'S Ed.]

अञ्जनवृत (añjana-vṛta) *adj.* mixed with collyrium प्रस्थाने तव भूमिपाल वसुधा जाता रजोदोषला त(?) त्वद्विद्वारपयोधरोऽञ्जनवृतं वर्धयथोऽश्रूदकम् SūktiSu. 154.

अञ्जनव्यञ्जना (añjana-vyañjanā) *adj.* (f.) displaying or marked by (the application of) collyrium or cosmetic paint करे बद्धा पाटलपट्टकेन सरलस्थूलाञ्जनव्यञ्जना । ... विद्याधरी केय नूतननिर्गतेति विदधे सा मुग्धसंमोहनम् SamaMā. 2. 54.

अञ्जनव्यापार (añjana-vyāpāra) *m.* power of suggestion (of a word), suggestive meaning न च लक्षणात्मकमेव ध्वननम् ... न च शब्दानुसार्थैव अशब्दात्मकनेत्रविभागावलोकनादिगतत्वेनापि तस्य सिद्धेः । इत्यभिधातात्पर्यलक्षणात्मकव्यापारत्रयातिवर्ती अञ्जनव्यापारोऽनपह्ववीय एवेति सिद्धमेव निषेधस्य व्यङ्ग्यत्वम् Kāvyaṅnu. (He.) 35. 12 (comm.)

अञ्जनशलाका (añjana-śalākā) *f.* pencil for applying collyrium (to the eyes) अज्ञानान्धस्य लोकस्य ज्ञानाञ्जनशलाकाया । चक्षुस्मीलितं येन तस्मै पाणिनये नमः PañiSī. 59; अथ कस्मादञ्जनशलाकादि नोपलभ्यते । ... न चाञ्जनशलाकादीन्द्रियेण सम्बद्धम् NyāyVār. 388. 5 (on iii. 1. 50); न रश्मिनाञ्जनशलाका सम्बद्धा NyāyVār. 388. 8 (on iii. 1. 50); NyāyMañ. ii. 51. 24; सौवर्णी मालिकाञ्जनशलाकोदपात्रमथः ... एतेष्वन्वयतमम् ... शिष्याय दद्यात् ParaSū. 60. 11.

अञ्जनशलाकाकृति (añjanaśalākākṛti) *adj.* (f.) shaped like a pencil for applying collyrium (to the eyes) एषणी दशाङ्गुला विशाल्यङ्गुला त्रिंशद्भ्रूल यथायोगमञ्जनशलाकाकृतिः) मुखतः शृङ्गणा Hastyāyur. 531. 16 (3. 30)

अञ्जनशारित (añjana-śārita) *adj.* speckled with collyrium सखीजनं प्रेमगुरुकृतादरं निरीक्षमाणा इव नम्रमूर्तयः । स्थिरद्विरेफाञ्जनशारितोदरैर्विसारिभिः पुष्पविलोचनैर्लताः Kirātā. 8. 11.

अञ्जनशिला (añjana-śilā) *f.* antimony-rock, solid (mass of) collyrium व्याघ्रकेतुः ... अञ्जनशिलाच्छेदमिव चलन्तम् ... शबरयुवानमादायाजगाम HarṣaC. 311. 10; अञ्जनशिलास्तम्भसंभारमिव ... शबरसैन्यमद्राक्षम् Kād. 29. 10; अञ्जनशिलाघटितैरिव ... खुरपुटैर्जर्जरितवसुन्धरैर्मुंरजवाद्यमिवाभ्यस्यन्तम् ... इन्द्रायुधमद्राक्षीत् Kād. 79. 15; तमोभिरञ्जनशिलापुञ्जैरिव पुरस्कृतम् । अपश्यम् ... जगत् BrKathāMañ. ix. 1. 80.

अञ्जनशैल (añjana-śāila) *m.* mountain Añjana अथवाञ्जनशैलशिला-निचयप्रतिरूपधरैः स्थगितं गगनम् । ... अम्बुधरैः BrSam. 24. 16; कैलासाञ्जनशैल-वेतौ तुल्योन्नतत्वपरिणाहौ MahāviC. 7. 24; शराली । लम्बा दृढं द्विरदकुम्भतटे रराज दावाभिसंहतिरिवाञ्जनशैलशृङ्गे HarVi. 44. 3; NalaCam. 1. 45; सशिखिशिखेव धूमनिचिताञ्जनशैलगुहा SuvṛTi. 2. 26 (7); छायेवाञ्जनशैलस्य कालियाहेरिवाग्रजा Surath. 10. 14; चत्वारोऽञ्जनशैलेषु ... जिनालयाः PārśvC. 6. 887; TirthaKa. 49. 13; पुरतः फणिनं समलोकयथा बहुशृङ्गिणमञ्जनशैलमिव Nārāy. x. 55. 5.

अञ्जनशैलकल्प (añjanaśāila-kalpa) *adj.* resembling (in complexion) the mountain of collyrium तुषारशैलाञ्जनशैलकल्पयोरभेदभागीश्वरविश्वरूपयोः । ... वपुर्धिनोतु वः SubhāRaK. 49. 1.

अञ्जनशैलस्थलाधिदेवता (añjanaśāilasthalādhidevatā) *f.* presiding deity of a region of the Añjana mountain अञ्जनशैलाधिदेवता इव तीर्थावगाहनानुरागिण्यः ... दृष्टिपथमवतेरः ... तरुणकिरातकामिन्यः NalaCam. 5. 56 (31)

अञ्जनशैलाभ (añjanaśāilābha) *adj.* resembling (in complexion or size) a mountain of collyrium or the Añjana mountain नागैरञ्जनशैलाभैः प्रक्षरद्रण्डभित्तिभिः PadmP. (Ra.) 33. 161; तावदञ्जनशैलाभाः द्वावयन्तो महीतलम् । अकस्मादुन्नता मेवाः PadmP. (Ra.) 109. 58; दशाननः । पपाताञ्जनशैलाभः RāmāMañ. 460. 22; 147. 5; क किलाञ्जनशैलाभं वपुर्भरितदिक्तम् । क प्राचिका-खुरसमं सूचित्वं तृणपेलवम् YogVā. iii. 71. 32; ii. 1. 7.

अञ्जनश्याम (añjana-śyāma) *adj.* black like collyrium अन्वये चास्य जायन्ते ... वामदेवोऽञ्जनश्यामः VāyuP. ii. 8. 217; तदेऽञ्जनश्यामतनौ महादेः